

Koprive v vojnokrbstvene namene. C. kr. poljedelsko ministrstvo je odredilo, da je one koprive, ki jih civilno prebivalstvo v vojnokrbstvene namene zbira, pošiljati bližnjemu vojaškemu poveljstvu ali naravnost ali pa s pomočjo občinskih uradov. Vojaško poveljstvo jih pa potem po že obstoječem načrtu izroča obrtovenicam.

Nov denar. Novci kronske veljave, ki so doslej imeli cesarskega orla, bodo odselej nosili novi mali avstrijski grb, ogrki novci pa novi ogrski grb.

Za uvedbo nemškega državnega jezika po vojni se je izrekla poleg nemškega »Nationalverbanda« in krščanskih socialcev tudi stranka »Deutsches Zentrum«, ki zahteva v svoji resoluciji strogo centralistično reorganizacijo države ter gospodarsko zvezo z Nemčijo. — Na zborovanju nemške radikalne stranke je poslanec Wolf, kakor poroča »Zeit«, rekel, da so za bodočo preureditev Avstrije potrebne tri stvari: Nemški posredovalni in prometni jezik, nemška večina v državnem zboru in odprava manjšinskih šol.

Razgled.

— **Grški naučni minister umrl.** Kor. urad z dne 25. pret. mes.: Naučni minister Theodokis je umrl. Pokopali so ga na državne stroške.

— **Bolgarske tečaje** otvorijo na Dunaju na stolici orientalskih jezikov. Učnina se ne bo plačevala, le vpisnina po 6 kron.

— **Stoletnica Mirka Bogovića.** Včeraj je poteklo sto let, kar se je narodil v Vraždinu najplodovitejši književnik ilirske dobe Mirko Bogović. Najpopularnejši njegovi drami sta: »Frankopan« in »Matija Gubec«. Narodno gledališče v Zagrebu je proslavilo Bogovićevo jubilej z uprizoritvijo tragedije slovensko-hrvatskega kmeta-kralja »Matije Gubca«.

— **V Rusiji** izkušajo uvesti v srednjih šolah vojaške vaje za dijake.

— **Odlikovanje.** Ob priliki poslednjih uradniških imenovanj je bil odlikovan tudi dunajski naš rojak dr. Karel Hinterlechner, c. kr. geolog državnega geološkega zavoda. Podeljen mu je bil naslov rudarstvenega svetnika. — Imenovanec raziskuje že skoro ves čas vojne razna rudniška podjetja, ki so v stiku z vojnim ministrstvom.

— **Iz strahu ga je zadela kap.** Minuli ponedeljek popoldne sta v Celovcu zadela skupaj avtomobil »Rdečega križa« in voz cestne železnice. Nesreča se ni zgodila nobena in tudi poškodbe na vozih so bile malenkostne. Vendar je imela nezgoda tragično posledico. Iz gostilnice pri »Zamorcu« je videl dogodek umirovljeni nadučitelj iz Vrbe Rudolf Woschnitz; ustrašil se je tako, da ga je zadela kap, ter je bil v nekaj hipih mrtev.

— **Nemško knjigotrštvo v vojni.** Naravno je, da je vojna jako vplivala na izdajanje knjig in to v vseh deželah. Pred vojno so Nemci povprečno izdali na leto 36.000 knjig, torej veliko več kakor Angleži in Francozi, a zdaj je zavladala suša. Izhajajo skoro same knjige o vojni, a to blago umetniško ni dosti prida. Zlasti občuti nemško knjigotrštvo posledico vojne v tem oziru, da je ustavljen skoro ves izvoz knjig. Pred vojno je šlo povprek na leto za 51 milijonov mark knjig iz Nemčije v inozemstvo, in sicer v Avstrijo za 20 milijonov, za 7 milijonov v Švico, za 5 milijonov v Rusijo, za 3 milijone na Francijo in za 2 milijona na Angleško.

— **Novo nemško narodno himno** komponira po naročilu nemškega cesarja komponist Richard Strauss. Dosedanji dve nemški narodni himni se pojeta, kakor znano, po tujih melodijah, in sicer »Deutschland über alles« po napevu avstrijske cesarske pesmi, »Heil Dir im Siegeskranz« pa po napevu angleške himne »Good save the king«.

— **Milijonska zapuščina.** V Budimpešti je umrla baronica Kahlendorfova, rojena Irma Kraljeva. Svoje deset milijonov znašajoče imetje je zapustila za ljudskovzgojalne namene.

— **Umrl je v Zagrebu** šolski nadzornik Stjepan Janeković.

— **Umrl je v Pragi** češki pisatelj Alojz Tuček v starosti 40 let. Poleg lastnih romanov, ki so postali jako popularni, je izdal Tuček številne prevode iz francoščine in nemščine. Znana je bila tudi njegova zbirka starih umetnin.

— **Umrl je v Belgradu** srbski pisatelj Ljubomir Petrović (Ljubimko).

— **Češki pisatelj Jaromír Hrušy,** urednik »Narodnih Listov« je volil svoje imetje, ki si ga je prištel, za narodne in kulturne namene: 10.000 kron za sirotišnico v svojem rojstnem kraju; 10.000 K rojstnemu kraju za podporo strokovne šole obiskujočih dečkov; 500 K za občinsko knjižnico in 2000 K Šolski Matici.

— **Jezikovne razmere med Židi.** »Zeitschrift für Demographie und Statistik der Juden« računa, da je prištetih 13 milijonov od 14 in pol milijonov Židov vsega sveta Nemcem, ker se poslužujejo ali nemškega jezika ali pa takozvanega žargona, t. j. židovsko-nemškega dialekt. Od 7 milijonov ruskih Židov jih govori nemško 6.780.000, od 2.300.000 v severni Ameriki 2.200.000, med 300.000 angleškimi Židi je 275.000 Nemcev. »Z. f. D. u. St.« poudarja zlasti, da so Židje baš na Ruskem in v Ameriki najtrdnjeji reprezentanti Nemštva, ker se ne dajo asimilirati, kakor mnogi njihovi azijski rojaki.

— **Otroška vas belgijske kraljice.** Tik belgijsko-francoske meje, v zadnjem kotičku Belgije, ki ga Nemci še niso mogli okupirati, in kakih deset kilometrov za bojno fronto je belgijska kraljica Elizabeta ustanovila pravo otroško vas. Nastanjenih je v tej vasi kakih 500 otrok, starih 3 do 8 let, ki nimajo doma. Vas je zgrajena iz barak, v katerih so poleg spalnic šolske, bolniške in igralne sobe ter kopalnica. Kraljica plačuje vse velike stroške za to otroško vas iz svojega zasebnega imetja in se mudi vsak dan nekaj ur med otroki.

— **Črnoviško vseučilišče se zopet popolnoma otvori.** S polletnim semestrom 1916 se zopet otvori popolnoma črnoviško vseučilišče, kjer se je predavalo do zdaj le na bogoslovski fakulteti. Profesorji juridične in filozofske fakultete, ki bivajo večinoma na Dunaju, so pozvani, da morajo pričeti predavati takoj po Veliki noči, najkasneje pa 1. majnika.

— **Poljubovanje ni greh.** Pri šolski oblasti v Sterkrade na Nemškem službojo uradnik Albert B. mora biti velik prijatelj poljubovanja. Ko je provizorična učiteljica B. prišla v njegov urad, jo je kar objel in poljubil. Drugi učiteljci je šel B. na dom naznaniti, da je definitivno nastavljena, in porabil je tudi to priliko, da je učiteljico poljubil. Učiteljci nista uradnika naznanili, pač pa je ena izmed njih povedala katehetu, kaj se je zgodilo. Posledica tega je bila, da je vlada sama uradnika naznanila sodišču. To je pa toženega uradnika oprostilo, češ, da »razžaljenje«, storjeno s poljubi, ni bilo storjeno med izvrševanjem uradnega dela učiteljic in ni bilo v zvezi z njih uradno lastnostjo, in da vlada sploh ni imela vzroka tožiti uradnika, ker je ta uradnik poljubil učiteljico, ne pa vlado.

— **Šola za socialne znanosti** so otvorili v Varšavi. Predavanja se vrše zvečer, tako da bo moglo obiskovati tudi širše občinstvo to šolo.

— **Stoletnica dunajske tehnike.** Cesar je sprejel odposlanstvo profesorjev dunajske tehnike, ki mu je izročilo spomenico, izdano ob stoletnici tehnike.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovariš Vekoslav Benko, učitelj-voditelj na Dolenji Branici, p. Šmarje-Rihemberg, pošilja iz ruskega ujetništva ekonomija Bagdikov, Rostov od Donu, Rusija, vsem tovarišem in tovarišicam presrečne pozdrave. — Dopisnica je oddana na naš naslov dne 21. novembra pret. leta, prejeli smo jo pa dne 9. januarja t. l.

Tovariš F. K., nd. pri Sv. B. v H., nam piše: »Črnovojniki enoletni prostovoljci letnikov 70, 71, 65—67 se vežbamo v posebni šoli v Z.; od 17., oziroma 21. jan. do 6. t. m. smo pa bili v L. pri W. prideleni stotnijam. Starejši letniki čvrsto vežbamo svoje fizične moči, da nas je veselje gledati. Vsi napredujemo s ponosom in z željo, da koristimo ljubi domovini!«

Gospa Rozalija Matjašičeva, sedaj pri »Rdečem križu« v Ilirski Bistrici, želi povedati kaj o svojem soprogu Ivanu Matjašiču, ki je baže v vojnem ujetništvu. Ako je komu znan naslov kakega znanca ali sorodnika, ki bi bil v ujetništvu na Ruskem, Kattj Rurgan, pokrajina Samarkand v Turkestanu, naj dotičnikov naslov sporoči gospi Matjašičevi!

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugo slovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonošno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. jan. 1916 K 14.521.35.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/25. do 1/26. ure popoldne.

Prva gorenjska razpošiljalnica

IVAN SAVNIK

Kranj

172

razpošilja na vse strani sveta najmoderneje in najtrpežnejše klobuke v vseh cenah in oblikah od kron 3— dalje.

Čevlje za dame in g. spode prvovrstne kakovosti prodaja pod konkurenčno ceno.

Za neugajajoče se vrne denar.

Meseca avgusta izide bogato ilustrova. cenik.

Naročajte in širite naš list! — Pridobivajte mu novih naročnikov! — Poravnajte staro in obnovite novo naročnino!

Ali ste že pridobili mladinskemu listu »Zvonček« novega naročnika?

Najboljši pripomoček za priučenje

:: nemškega jezika je ::

Tumlirz

„Nemška jezikovna vadnica za nenemške šole.“

Izdaja v 3 zvezkih:

I. zvezek
75 strani z 32 podobami,
cena vez. K —80

II. zvezek
136 strani s 14 podobami,
cena vez. K 120

III. zvezek
180 strani s 37 podobami,
cena vez. K 180

s slovenskim besednjakom

k I. zvezku
23 strani, cena broš. 20 h

k II. zvezku
61 strani, cena vez. 40 h

k III. zvezku
85 strani, cena vez. 50 h.

Sestavil učitelj Andrej Rapè v Ljubljani.

Založil F. Tempsky na Dunaju.

Dobiva se v vseh knjigarnah.

Preizkusni izvodi za vpeljavo šol. vodstvom brezplačno!

Umetna knjigoveznica

IVAN JAKOPIČ

LJUBLJANA, Frančevo nabrežje šte. 13

se priporoča slovenskemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih knjigoveških del, cenjenim gosp. trgovcem za izdelovanje vzornih knjig, vzornih kartonov, komisijskih knjig za polovalce po tvornih cenah in sl. uradom za hitro in močno vezanje protokolov. — Izvirne platnice za vsakovrstne slovenske knjige, vezanje knjig za bralno družbo, tiskalnice in knjižnice po nizki ceni. — Tiskanje pogrebnih trakov in društvenih znakov s krasnimi modernimi tiskami. — Postrežba točna, delo solidno.

Staršem, mladino ljubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani sedeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek à K 1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II., III., IV. in V. zvezek 1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek 1.—
4. A. Rapè: Dane 1.—
5. J. Slapšak: Turki pred Sv. Tilnom 120
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim 1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje I. in II. zvezek —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi, I. in II. zvezek 1.—
10. Ivo Trošt: Moja setev I. in II. zvezek 1.—
11. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I., II. in III. zvezek —20